

Faktileht

Riigikogu Kantselei majandus- ja sotsiaalinfoosakond • • •

Nr 4/2005 • majandus – majanduskasv Eestis, Euroopa Liidus, maailmas

Lugupeetud Faktilehe lugeja!

Käesolev Faktileht käsitleb Eesti majanduse olukorda ja perspektiive nii Euroopa Liidu liikmesriikide kui ka teiste maailma riikidega võrreldes. Kui Teil on kommentaare või tulevaste Faktilehtede suhtes ettepanekuid, võtame need tänuga vastu aadressil msi@riigikogu.ee

• Majanduskasv

2005. a I poolaasta majanduskasv on olnud prognoositust kiirem. I poolaasta SKT oli 8,6% suurem kui 2004. a samal perioodil ehk käesoleva aasta I poolaastal toodeti lisandväärtust 4536,5 milj krooni võrra enam kui mullu samal ajal.

Tegevusalati suurenes lisandväärtus kõige enam finantsvahenduses (25,1%), järgnesid hotellid ja restoranid (16,7%), töötlev tööstus (11,2%), hulgi- ja jaekaubandus (10,8%), veondus, laondus ja side (9,1%) ning ehitus (8,3%).

Lisandväärtus vähenes kõige enam metsanduses (17%) ning põllumajanduses ja jahinduses (4,8%).

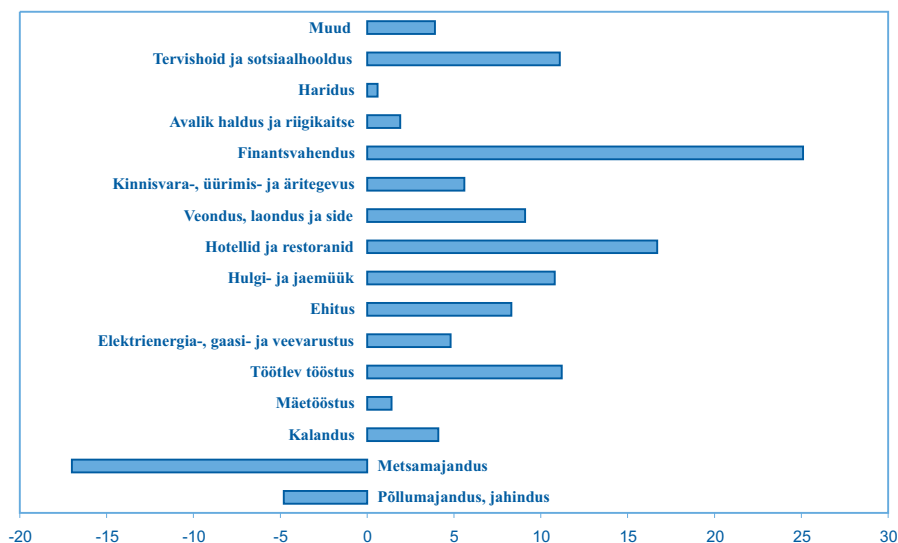
Lisandväärtuse kasvu finantsvahenduses mõjutas eelkõige kaudselt mõõdetavate finantsvahenduste teenuste toodang (laenud, hoiused jms).

Tegevusalati on toodetud lisandväärtus 2004. a

I poolaastaga võrreldes jäänud samale tasemele. Veidi on suurenenud – 19,8%-lt 2004. a 20,3%-le – töötleva tööstuse osa ning finantsvahendus – 6,1%-lt 7%-le, vähenenud on avaliku halduse osa – 5,2%-lt 4,9%-le.

Vaatamata majandusaktiivsuse alanemisele Euroopa Liidus (2005. a I poolaastal keskmiselt 1,4%) ja maailmas, baseerus Eesti majanduskasv eelkõige ekspordil. Kaupade väljavedu suurenes aastataguse perioodiga võrreldes 28,3%. Enim mõju ekspordi kasvule avaldas masinate-seadmete, mineraalsete toodete ning keemia- ja metallitoodete väljaveo suurenemine. Kaupade sissevedu suurenes aastataguse perioodiga võrreldes ainult 14,5%, seetõttu oli kaubavahetusbilansi puudujääk eelmisega võrreldes 2,5 miljardit krooni väiksem.

Joonis 1. Sisemajanduse kogutoodangu muutus tegevusalade kaupa (võrreldes 2004. a I poolaastaga; %)

Allikas: Statistikaamet

● Inflatsioon ja tarbijahinnaindeks

Oodatust kiirema majanduskasvuga on kaasnud üldine hinnatõus, seda näitab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust kajastav tarbijahinnaindeks (THI). Käesoleval

aastal on Eestis inflatsiooni kujundamisel suurimat mõju avaldanud välismaine hinnasurve (toormehinnad – nafta, kohv ja kakao) ning riiklik hinnaregulatsioon (elektrienergia kallinemine).

Tabel 1. Tarbijahinnaindeksi muutus kaubagrupiti eelmise aasta sama perioodiga võrreldes

	Jaanu	Veebru	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August
Eesti keskmine THI muutus	4,2	4,5	5,0	4,7	2,8	3,1	3,8	4,2
sh								
toit ja mittealkohoolsed joogid	6,6	6,4	5,9	4,9	2,2	2,7	1,9	2,6
alkohoolsed joogid ja tubakas	4,6	4,8	4,0	4,1	3,8	4,9	5,4	4,6
riietus ja jalatsid	-0,3	0,2	0,5	1,1	1,4	1,4	1,3	2,9
eluase	5,1	4,9	7,2	6,8	7,0	7,0	7,1	8,4
majapidamine	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	-0,3	-0,6	0,1
tervishoid	2,5	3,1	2,6	2,5	2,3	2,2	2,1	2,1
transport	9,0	9,7	11,5	11,8	3,3	4,2	9,9	9,8
side	-7,0	-3,9	-2,3	4,1	-4,5	-3,3	-4,4	-4,6
vaba aeg	0,3	-0,1	-0,5	0,5	0,3	0,3	0,7	0,7
haridus ja lasteasutused	4,1	4,1	4,1	4,2	4,0	4,6	4,3	4,3
söömine väljaspool kodu	4,8	5,4	4,3	4,6	4,2	3,7	3,4	3,1
mitmesugused kaubad ja teenused	3,4	3,2	3,2	2,2	2,6	2,5	3,0	2,8

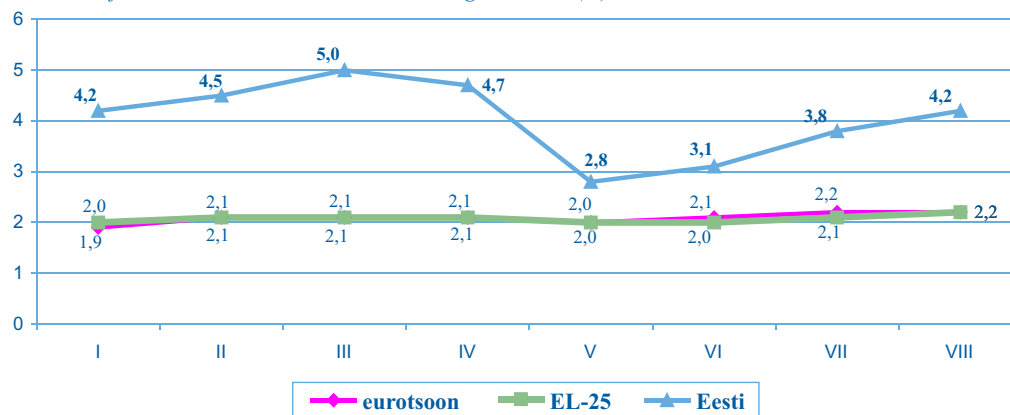
Allikas: Statistikaamet

Käesoleval aastal on inflatsioon Eesti tarbijat kõige enam mõjutanud transporditeenuste, eluaseme, riietuse ja jalatsite ning toidukaupade hindade kaudu. Eluasemehind on küll pigem tõusnud tarbijale võimalikult soodsate laenu-tingimuste ja kinnisvaraarendajate arendustegevuse tulemusena.

Samal ajal avaldab põhiliste esmatarbekaupade järsk hinnatõus otsest mõju meie inimeste heaolule, seda olukorras, kus leibkonnaliikme

kogukuludest moodustavad 28% kulutused toidule, 15,4% eluasemele, 11% transpordile ning 6% rõivastele ja jalanõudele. Euroopa Liidu keskmist tarbijat toormehindade tõus maailmaturul eriti ei mõjutanud. Nii näiteks olid 2005. a augustis 2004. a augustiga võrreldes tarbekaupade ja teenused keskmiselt 2,2% kallimad, sh transporditeenused 4,8% ja eluase 5,1%, riietuse ja jalatsite hinnad langesid.

Joonis 2. 2005. a tarbijahinnaindeksi muutus 2004. a sama kuuga võrreldes (%)

Allikas: Statistikaamet, Eurostat

Eestile on hindade stabiilsus väga oluline, sest Maastrichti inflatsioonikriteeriumi järgi on riik eurole üleminekuks valmis, kui inflatsioon ei

ületa hindamisperioodil (12 kuud) kolme hinnastabiilsuse mõttes parimaks peetavat EL-i liikmesriiki rohkem kui 1,5 protsendipunkti võrra.

● Euroopa Liidu liikmesriikide makroökoonoomika näitajad

Tabel 2. EL-i liikmesriikide 2005. a majanduskasv eelmise aastaga võrreldes (%)

	I kv	II kv
Austria	2,4	1,8
Belgia	1,8	1,4
Eesti	7,2	9,9
Hispaania	3,3	3,4
Holland	-0,5	1,3
Iirimaa	2,2	4,0
Itaalia	-0,2	0,1
Kreeka	3,5	3,7
Küpros	3,8	3,5
Luksemburg	3,1	...
Leedu	4,6	7,1
Läti	7,4	11,6
Malta	0,2	2,4
Poola	2,1	2,8
Portugal	0,1	0,5
Prantsusmaa	1,9	1,3
Rootsi	2,2	2,1
Saksamaa	0,8	0,6
Slovakkia	5,1	5,2
Sloveenia	2,8	4,7
Soome	2,1	-0,3
Suurbritannia	1,7	1,5
Taani	2,1	3,0
Tšehhi	4,9	5,0
Ungari	3,8	4,0
EL -25	1,5	1,3

Allikas: Eurostat

Tabel 3. EL-i liikmesriikide 2005. a tarbijahinnaindeksi muutus eelmise aastaga võrreldes (%)

	Jaanuvar	Aprill	August
Austria	2,4	2,3	1,9
Belgia	2,0	2,4	2,9
Eesti	4,2	4,7	4,2
Hispaania	3,1	3,5	3,3
Holland	1,2	1,3	1,6
Iirimaa	2,1	2,2	2,1
Itaalia	2,0	2,2	2,2
Kreeka	4,2	3,3	3,6
Küpros	2,8	2,8	1,5
Leedu	2,8	3,2	2,3
Läti	6,7	7,1	6,3
Luksemburg	2,8	3,7	4,3
Malta	1,9	2,0	2,5
Poola	3,8	3,1	1,8
Portugal	2,0	2,0	2,5
Prantsusmaa	1,6	2,0	2,0
Saksamaa	1,6	1,4	1,9
Slovakkia	3,1	2,5	2,1
Sloveenia	2,3	2,7	1,8
Soome	-0,2	1,1	1,0
Rootsi	0,5	0,4	1,0
Suurbritannia	1,6	1,9	2,4
Taani	0,8	1,7	2,3
Tšehhi	1,5	1,4	1,4
Ungari	3,9	3,8	3,5
EL-25	2,0	2,1	2,2

Allikas: Eurostat

Tabel 4. EL-i liikmesriikide miinimumpalgad (1.01.2005)

	2005	2004		2005	2004
Belgia	1210	1186	Malta	557	542
Eesti	172	159	Poola	205	177
Hispaania	599	537	Portugal	437	426
Holland	1265	1265	Prantsusmaa	1197	1173
Iirimaa	1183	1073	Slovakkia	167	148
Kreeka	668	605	Sloveenia	490	471
Leedu	145	125	Suurbritannia	1197	1083
Läti	116	121	Tšehhi	235	207
Luksemburg	1467	1403	Ungari	232	189

Allikas: Eurostat

Euroopa Liidu 25 liikmesriigist 18-s on kehtestatud miinimumpalgad. Eestist väiksem miinimumpalk on Slovakkias, Leedus ja Lätis. Eesti

alampalk moodustab 11,7% Luksemburgi, 28,7% Hispaania ning 83,9% Poola alampalgast.

● Maailm

Tabel 5. Maailma TOP 20 investormajandust (indeks)

Riik	1990	2003	2004
Belgia ja Luksemburg	2,740	22,331	20,070
Panama	7,800	9,479	9,791
Hong Kong, Hiina	3,451	3,526	7,002
Aserbaidžaan	...	3,313	6,535
Island	0,067	1,937	5,604
Bahrein	0,588	2,244	3,774
Singapur	2,961	5,792	3,526
Rootsi	4,649	2,499	2,870
Šveits	3,525	2,485	2,786
Hispaania	0,439	2,390	2,649
Holland	3,965	4,623	2,627
Küpros	0,037	1,915	2,282
Kanada	0,926	1,835	2,014
Suurbritannia	3,034	1,822	1,799
Portugal	0,165	1,800	1,697
Prantsusmaa	1,890	2,097	1,574
Austria	0,609	1,205	1,431
Austraalia	0,970	1,347	1,380
Botswana	0,069	1,824	1,332
Eesti	...	1,172	1,123

Allikas: ÜRO konverents UNCTAD

Tabel 7. Atraktiivsed äripiirkonnad (ekspertarvamus, %)

Riik	%
Hiina	85
USA	55
India	42
Brasiilia	24
Venemaa	21
Suurbritannia	21
Saksamaa	12
Poola	9
Singapur	9
Ukraina	9

Allikas: ÜRO konverents UNCTAD

Tabel 8. Innovaatiline võimekus (indeks)

Kõrge	Indeks
Rootsi	0,979
Soome	0,977
USA	0,927
Taani	0,926
Norra	0,923
Eesti	0,775
Keskmine	
Jordaania	0,595
Gruusia	0,593
Tšiili	0,576
Madal	
Haiti	0,046
Mosambiik	0,030
Angoola	0,019

Allikas: ÜRO konverents UNCTAD

Tabel 6. Muutused ettevõtte tulumaksumäärades (%)

Vähendamine	01.01.2004	01.05.2005
Albaania	25,00	23,00
Austria	34,00	25,00
Barbados	33,00	30,00
Bulgaaria	19,50	15,00
Holland	34,50	31,50
Israael	36,00	34,00
Jaapan	42,05	40,69
Korea Vabariik	29,70	27,50
Kreeka	35,00	32,00
Läti	19,00	15,00
Mehhiko	33,00	30,00
Prantsusmaa	34,33	33,83
Rumeenia	25,00	16,00
Singapur	22,00	20,00
Soome	29,00	26,00
Šveits	24,10	21,30
Taani	30,00	28,00
Tšehhi	28,00	26,00
Türgi	33,00	30,00
Uruguai	35,00	30,00
Suurendamine		
Saksamaa	38,29	38,31
India	35,875	36,5925
Vietnam	26,00	28,00

Allikas: ÜRO konverents UNCTAD

ÜRO konverents UNCTAD avaldas hiljuti maailmainvesteeringute raporti, kus Eesti on tõusnud investeerivate riikide maailma TOP 20-sse.

Samas raportis toodud andmeist (tabel 6) nähtub, et 2004. a vähendati 20 riigis ettevõtete tulumaksumäära ning kolmes maksumäärad tõusid. Ekspertide arvates on atraktiivsemad äripiirkonnad (tabel 7) Hiina, USA ja India.

2005. a maailma investeeringute raportis on maailma 117 riiki järjestatud innovaatilise võimekuse järgi (tabel 8). 2001. a andmete alusel on esimesed viis riiki Rootsi, Soome, USA, Taani ja Norra. Eesti on 25. kohal, Leedu 29. ja Läti 34.

Keskmise innovaatilise võimekusega riigid on Jordaania (40), Gruusia (41), Tšiili (42) ja Küpros (43), madala innovaatilise võimekusega Haiti (114), Mosambiik (115) ja Angoola (117).

2005. a maailma investeeringute raport on kättesaadav aadressil:

http://www.unctad.org/en/docs/wir2005annexes_en.pdf

● Koostaja: Hilma Naaber ☎ 631 65 07